

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austró-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei
„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Checi'a-romana, 24. Iuniu 1888.

Cuventu catra fratii preotii.

Dle Redactor! Foea pre carea o redactati fiind organu oficiosu diecesanu, vinu a ve rugá: ca din cand in cand se-mi dati si mie locu pentru desbateru unoru cause, pre care eu-dupa priceperea mea-le privescu a fi de interesu publicu generalu bisericescu.*) Aceste inse ve rog numai atunci se le publicati, deca le-aflati si Dvóstre demne spre acést'a. Incepu

I.

Cu intrebarea birului preotiescu (a congruei.)

Nu se pote trage la indoiala, cà dotatiunea principala a preotiloru gr.-or. consta mai in genere din asia numitulu „biru.“ Scimu si aceea câte necadiuri si frecári an preotii, cand e vorb'a despre strangerea birului. — Si óre de unde provinu tóte aceste ?? Dupre mine de acolo, fiind-cà nici dintro parte nu s'a facutu lumina chiara, oficioasa, si publica despre starea adeverala a intrebarei birului astu feliu, dupa cum s'ar fi recerutu. De aici a urmatu, cà cu privire la obligamentulu solvirei birului preotiescu, apoi a cantoriloru invetiatori — parerile divergeza in mai multe directiuni chiar si intre noi preotii. Vi marturisescu sinceru Dle Redactoru, cum pe langa tóte cà servescu altariulni de 24 ani, nici macar insumi n'am fost pe curatu, pentru-cà am auditu din gur'a preotiloru betrani, a protopopiloru, ma si chiar din gur'a altoru persóne mai inalte: „cà solvirea birului preotiescu e o intrebare de totu gingasia, si intru atât de delicata, in câtu desbateru asupra acestei intrebarei trebuie se se faca intrunu tonu órecare fora sgomotu, ca si cand s'ar dice „nolli me tangere.“ Altii au mersu si mai departe afirmand: „birul“ e o dotatiune pre care-lu solvescu poporeni de buna voia, quasi ca un daru, care apoi adi mane va incetá singuru de sine s-a s-a. Eu am fost totdeun'a de parere contrarie sustienand, cà

solvirea birului trebuie se aiba atare basa sigura fondata pe legi, adeca n'am potutu se credu, cà poporulu intrun restimpu de mai multe seculi se supórtu o sarcina numai asiá „de flori de cucu.“ Deci voinde se fiu pe curatu cu intrebarea acést'a — dupa ce dela ai nostri n'am potutu primí desluciri si date positive, m'am decisu a-mi face studiu din intrebarea acést'a, adunand datele recerute din mai multe partii.

Acum avendu-le aceste la mana, presupunu a face servitiu generalu prin aceea, deca prin publicarea loru atragu atentiunea fratiloru preoti si in deoseói a superioritatiloru nóstre bisericesci asupra lor, avend firma sperantia: cà prin aplicarea loru stricta se va pune capetu odata pentru totdeun'a la multele necadiuri, care au napastuitu biseric'a nostra ortodocsa. De alta parte si esistinti'a nostra a preotiloru si-a agonisitu *angerulu seu paditoriu* „legile sanctionate.“ Ca se fiu bine intielesu, din capulu locului observu, cum descoperirile mele nu suntu *lucruri nove*, din contra „fórtu vechi,“ esistente chiar de 3—4 seculi, dara precum am aretatu mai sus, nóne necunoscute; ma! ce e mai multu nici chiar despre cele mai recente dispusetiuni aduse in dilele nóstre in interesulu si favorea nóstra — n'am avutu cunoscintia publica.

Stând lucrulu astfelu, ar trebui se incepu desbaterile mele cu esplicarea, cum s'a inceputu, de unde se deriva, si cum s'a desvoltatu din timpu in timpu solvirea birului. Dara considerand, cà foea Dvóstra esse numai odata la septemana, apoi considerand si timpulu inaintatu al anului, in cât suntemu in presér'a dilei, când fiecare preotu trebuie se-si faca repartarea birului, apoi si dispusetiunile pentru incasare, — de asta data trecënd peste cele de sus — me marginescu la citarea argumentelor celor mai puternice, a legiloru, rescriptelor, ultimatelor celor mai eclatante, care ne scotu din aceea retacita presupunere, cum-cà „birulu“ ar fi *efusulu usului* — contributiune benevola — dar dela parochieni, sustienendu-mi dreptulu, cà conform trebuintiloru in urma

*) O facemu cu placere.

eventualmente se tractezu si se desfasiaura parerile si deductiunile mele mai pe largu.

Intonezu dara, cã solvirea birului are basa pe legi sanctionate; dintre aceste anumescu urmãtoarele: Din anulu 1553. art. IX.; 1647. XII.; 1751. XII.; 1790/I. XXVI. Rescriptulu inperatescu tramisu dietei la anulu 1839. Aprilie 30. Nr. 16.036. Ordinatiunea ministrului de culte Br. Eötvös spedata tuturoru municipieloru la anulu 1848. Iuliu 20. si

1) Ultimatulul (döntvény) ministrului de culte adusu sub 8. Ianuariu 1878. Nr. 224 in caus'a comunei Püspök.

2) 1880. Aprile 25. Nr. 11.627 in caus'a comunei Bánfalva.

3) 1881. Ianuariu 10. Nr. 27.286 in caus'a comunei Inczida.

4) 1881. Martie 4. Nr. 5096 in caus'a comunei Sörényháza.

5) 1881. Martie 23. Nr. 5939 in caus'a comunei Lednicza.

6) 1881. Iuliu 3. Nr. 18.362 in caus'a comunei Podrágypopper, — care tóte s'au adusu in favorea preotiloru.

Din cele multe casuri concrete am amintitu aci pe scurtu cele de sus, insemnandu anulu, datulu si Nr. ca asiã cei ce se interesãza, si voescu a-si castigã informatiuni mai indetali nainte de ale ceti dóra in acãsta fõie, sã se póta orientã.

Pe bas'a acestora, intrebarea solvirei birului, ca a unei dotatiuni prescise prin legi sanctionate, o potemu desbata fara nici o reserva; totu odata acum cu atãt mai vertosu potemu pretinde sus si tare, fora sfieã si fora de nici o temere solvirea lui regulata atunci, cãnd legile stau in favorea nóstra — spriginirea nóstra.

Ca se nu fiu prea lungu in descriere, trecu preste explicarea legiloru, fiind textele loru destulu de chiare si limpedi, servésca ele de asta data de dovada numai prin anumirea loru. Dara cu atãtu mai vertosu se vedemu, ce dice Eselenti'a S'a „*Trefort Ministrulu de astãdi alu culteloru,*“ cum intielege elu intrebarea birului, ce respunsu da elu Baronului Desideriu Pronay, Înspectorelui Supremu al relig. reform. si Br. Nicolau Vay, Curatorului Supremu al relig. helv. ev. la colectiv'a loru facuta intrebare: „*Suntu datori poporenii de relig. reform. si helv. evang. se solvésca de dupa posesiunile loru — biru preotilor catolici., au ba?*“

Fie-mi permisu din acestu respunsu demnu de tóta recunoscinti'a, spre orientare a estrage numai punctele cele mai principali in urmatóarele:

Eata ce dice Ministrulu: *)

„Se scie cum visitatiunile canonice forméza „*contracte bilaterale,* inchierea loru intre autoritãteli „*bisericesci,* patronatulul, comun'a respectiva ori po-

*) Ar fi bine p. t. Dlu autoru se arete si datulu si nume-
rulu decisului ministerialu. Red.

„porulu din aceste; *tot-de-un'a cu intrevenirea „autoritãtiloru politice s'a facutu,* apoi contractele „bilaterale nici cand nu se pot nulificã prin un'a „parte cu deosebi in detrimentulu celei alalte.

Spre solvirea birului preotiescu si a cantoriloru invetiatori s'au deobligatu: „*jobagii, colonii, sessionaliscii*“ — dupa proportiunea sesiuniloru.

De aici nu se pote trage la indoála, cã *deobligamentulu nu se referesce la persóna ci la sesiune.* Stand caus'a astfelu, acãsta sesiune prin aceea cã *au trecut in posesiunea unui individuu de alta religiune, nu s'a mantuitu de deobligamentulu seu,* deora-ce prin deobligamentulu primu a primitu o sarcina legala, carea trece si la sucesori; (a lekötelezés által dologbani joggal lett terhelve, mely átszáll a jogutódra is.) „*Nu celu de alta religiune solvesce preotului, ci si-implinesce deobligamentulu seu sesiunea* de sub care n'au fostu absolvata prin art: de lege XXVI 1790/I.

De esemplu déca o sesiune urbariala, care nainte a fostu proprietatea unui jobagiu catholicu si carea a devenitu in posesulu unui jidanu numai prin simplulu actu alu vindiarrii s'ar mantui de sub suportarea si implinirea deobligamentului fatia de birulu preotiescu si cantoralu; — atunci totu pe bas'a acestui dreptu ar potea se pretinda jidanulu ori altu individuu de ori ce confessiune, cã déca a cumperatu atare domeniu cu care a fostu inpreunatu dreptulu patronatului — se se absolve si de sub acestu deobligamentu, pentru-cã densulu nu e de relig. cath. prin urmare nu e datoriu se supórtã sarcin'a patronatului catholicu.

De aici a si decretatu Cancelari'a aulica: cã *pos esorii realitãtiloru inpreunate cu sarcinele dreptului patronalu — apartiene-se ei la ori ce religiune — suntu deobligati a suportã si aceste sarcini.*

I-sta fie càruia in libera voe si dreptu de a cumperã totu ce i-place, dar n'are dreptulu de a dice: cã elu sarcinele inpreunate cu acele posesiuni — din consideratiunea religionara — nu le suporta.

Déca birulu (congrua) si prin aceea se va miciorã, cã e parte din deobligametele cuprinse in visitatiunea canonica, prin schimbarea proprietariloru ar cadea, in acestu casu esistinti'a mai multoru preoti fora diferintia de confessiune ar deveni impossibila, si asiã ne potendu trãi va peri preotimea, apoi lips'a preotimei, ce influintia ar avea asupra educatiunei morale a unoru comune, n'am lipsa se o esplicu mai pre largu.

Ca nu cumva se mi-se objectioneze: **da! fõrte bine!** dara tóte aceste se reducu, se referescu si se intielegu numai in favorea preotiloru catholici; pentru de a delaturã si acést'a parere, mai adaugu: cum Eselenti'a S'a intre altele mai dice si aceste:

„De altcum mi-eu indresneala a observá, cà sus enumeratele deosebiri si din ele dedusele principie nu numai in favorea principiilor catholice s'au pusu înainte, ci dupa cum se pote vedé si constatá din actele aflatóre in archiv'a ministeriala de sub conducerea mea, totu aceste principie juridice s'au validatu si atunci, cand protestantii au avutu asemenea cause, totu in acestu intielesu s'au resolvatu tóte întrebările fara deosebire de religione.

Ce invetiámu din aceste? aceea, cà chiar insusi Ministrulu culteloru prin esplicatiunea s'a ni-da dovada eclatanta, chiara si luminata: cum birulu preotiescu „*pe bas'a legiloru*“ au se-lu solveasca nu numai credintiosii s'au parochienii nostrii, ci si toti acei'a, cari suntu in posesulu aceluor realitáti, care au fostu óre cand proprietatea parochieneloru apartinetori de biseric'a nóstra.

Svetoniu Petroviciu,
parochu.

(Finea va urmá.)

Parsimoniulu.

III.

De ora-ce parsimoniulu este virtute si virtutile suntu producte ce resaru numai din scolá, de aceea scol'a trebuie se ni-fie mediulu, prin carele se ni-o insusimu. Este adeveratu cà scol'a sémana multe virtuti, dar virtutea numita parsimoniu se cultiveza la noi mai pucinu. Si apoi ce nu sémeni de timpuriu, nici nu produce rodu inbelsingatu.

In scólele elementarie din lumea culta a apusului de multisioru s'au pusu fundamentu solidu la cultivarea acestei virtuti; si esperiinti'a a aretatu, cà succesulu este imbucuratoriu, aproape surprindietoriu. In scólele elementarie ale popóreloru adeveratu culte esista institutiunea asiá numita „*cassa parsimoniala scolaria*“, unu lucru simplu si usioru, dar imposantu in rezultate. Acolo invetiatoriulu trebuie se porte unu asiá numitu *diariu generalu parsimonialu*, in carele fie-care elevu si-are s'au rubric'a, s'au pagin'a s'au deosebita. Fie-care elevu are pentru sine unu libelu, asiá numitu *libelu parsimonialu*, in carele invetiatoriulu scrie s'au induce totu ce a indusu mai înainte in diariulu generalu parsimonialu. Si se vedeti din ce se compunu positiile banesci?

Parintii si-iubescu fii lor; dar iubirea se potentieza, de câte ori fiii se porta bine. Sciind parintii, cà esista institutiunea *cassei parsimoniali*, din multe consideratiuni doneza prunciloru câte unulu, doi . . . cruceri, inse cu conditiunea se-i dee invetiatoriului ca se-i fructifice in favorulu prunciloru, despre ce firesce cà se convingu, privind in libelulu parsimonialu. Pruncutiulu este bunu, elu asculta de tatálu sen, ér invetiatoriulu lu-lauda, de câte ori aduce câte unu cruceriu, si i-spune cà odinora din crucerii sei se voru face dieceri, ér din dieceri florini, etc.

Este aproape pipaibilu folosulu acestei dedári a prunciloru. Noi facemu aici deosebire intre folosulu materialu si moralu. Spre ilustrarea folosulu materialu vomu aduce aici numai un esemplu: Se dicemu cà prunculu cutare ambla la scola dela 6—12 ani. Prin portarea cea buna intru atáta castiga iubirea tatalui si a mamei sale, de si unulu si celu alaltu i-da in tota dominec'a câte 2 cruceri. Baiatulu nostru are in 52 de dominici 2 florini 8 cruceri, ér in 6 ani aduna in modulu acesta 12 fl. 48 cr. v. a.; cand afla dela invetiatoriu cà esind din scola n'are numai 12 fl. 48 cr. ci are o suma de 31 fl. v. a., atunci se întreba cà de unde are diferinti'a cea de 19 fl? Si-cand i-spune invetiatoriulu, cà din *parsimoniulu* si din fructificarea cruceriloru, ce i-a adusu densulu dela parinti, atunci in internulu seu se petrece unu ce nedescriibilu. Baiatulu acest'a in tota viati'a s'a va fi diligentu si muncitoriu, ér fructulu osteneleloru sale nu-lu va dá usioru din mana, ci numai pre lucruri folositorie siesi si întregulu genu umanu.

Impunetoriu ni-se infaciosieza inse folosulu celu moralu, pre care a-lu pune in aintea on. nostri cetitori n'avem nici cuvinte nici condeiu. Baiatulu nostru esindu din scola este dedatu la ordine; lui i-cade greu se na mai adune si de aici înainte, cà-ci parsimoniulu i-s'a prefacutu in natura. Si cine iubesece ordinea, acel'a nu este espusu patimeloru; ér moritoriulu fora de patimi, carele adeca si-scie demandá siesi, acel'a e intru tóte precautu si tienend strinsu la maxim'a strabuniloru, nu intraprinde nimicu fora ca se scie, la ce rezultatu are se ajunga. Se intielege cà fiindu deprinsu cu fapte bune, va fugi de intraprindece ce promitu rezultate stricatióse. Ne mai avendu parte de alte scoli, afora de cea elementara si pasindu de aici pe terenulu celu spinosu alu vietiei publice, ori-ce cariera va imbratiosia, elu va fi modélu in tóta privinti'a, va trái in lume ca omu cinstitu si cu frie'a lui Ddieu. Ca agronomu si-va griji cu scumpetate de agri sei, càrora la timpu li-va tinde ajutoriulu trebuintiosu. Ca meseriasiu va griji se faca tote consciintiosu, cà-ci atunci i-cresce numerulu clientiloru, si cu câtu va sporí densulu mai multu in bunastare materiala, cu atáta se va nisui mai tare intru a indepleni voea clientiloru sei. — Déca bunastarea materiala a parintiloru lu-ajuta se tréca mai departe prin scoli, se ajunga atare functionariu, acel'a ca preotu ori invetiatoriu va fi parinte adeveratu, ca medicu va strebate pana in cele mai minutióse cause ale morbului, ca advocatu va cercá se fie aprigu aperatoriu ai celoru pe nedreptulu asupriti. — Cu unu cuventu, celu ce din pruncie s'a deprinsu cu parsimoniulu, acel'a totu-de-un'a va privi cu facia senina la ori ce eveneminte pamentesci, ér dupa trecerea la cele vecinice va lasá in istorie unu nume bunu, monumentu neperitoriu.

Când vom ajunge odata se vedemu iesindu din scólele nóstre elementarie prunci inzestrati cu parsi-

moniulu, atunci nu ne vomu teme de vicisitudinile timpului, că-ci unulu fie-carele vomu fi stepani preste noi materialicesce si moralicesce, si apoi unu poporu compusu din astfelii de membri impune inaintea ómeniloru si atrage asuprasi binecuvântarea lui Ddieu.

Se introducemu dara pretotindenea casse parsimoniali scolarie!

Ce e inse de facutu acum, cand n'avemu generatiunea amintita? Cum se ne ajutamü contra crizei economice?

(Va urmá.)

Scól'a confesionala si invetiatoriulu poporalu.*)

(Destinulu ei, scopulu sublimu si modulu ajungerei scopului.)

(Continuare si fine.)

Domniloru! Nu se póte pretiuí rezultatulu unei astfelii de scól'i si astor felii de prelegeri. Pentru ce? Pentru că tineretulu nostru incepundu din Octombree pana in Aprilie, numai déca are cine se-i indemne, cu mare placere vine la scóla in tóta sér'a se asculte prelegerile, sfaturile, ba din când in când povestile (instructive-morale) predate de invetiatoriu, dar cu atât mai vertosu vine când scie că mai invétia si vreo cântare frumósa.

Din scól'a de adulti apoi urméza, că invetiatoriulu póte formá un coru frumosu s'au chiaru o societate de lectura, carea in solidum prin o tactica buna va cautá pre tóte căile interesele cele bune ale poporului, combatendu la tóte ocaziunile tóte moravurile cele rele din poporu si punendu pondu mare pre punctualitate, curatienie, cumpetu si moralu, aretandu la tóte ocaziunile urmarile acestoru patru puncte.

Purcediendu astfelii ne-vomu ajunge si acelu scopu, că se rehabilitéza pre inctulu chiaru si eventual'a neintielégere dintre unii si altii, dar mai vertosu dintre inteligenti cari tienenduse toti sfatosi si prea intielepti nu se lasa unii de altii capacitati toti ar voi se fie mari de odata — ceea ce nu se póte, nici s'a potutu nici se va poté. Timpulu le decide si aduce tóte, prin urmare noi trebuie ca la ori ce se ne acomodámü timpului, ér pana atunci se ne silimu din respoteri a combate cu ori ce pretiu, déca vedemu in cutareva ambitiune vana, accentuandu că pentru ajungerea unui scopu bunu si maretü, trebuie se cedámü multu si la multe cause, ca se evitámü ori ce neintielégere. Servéscá-ni de esemplu urmatoriulu casu istoricu si anume: Cu ocaziunea resbelului dela Crimea dela an. 1856. Aliatii au tramis pre unu general betran, fórte cu multa praesa resboina, carele a raportatu multe invetigeri cu numele *Caan Robert* ca se ocupe *S e v a s t o p o l u l u*. Acest'a in decursu de trei luni a obsidatu Sevastopolulu dar' nepotendulu ocupá, fiind-cá erá proveditu cu cele necesarii, pre unu timpu prea indelungatu a cedatu dreptulu seu de comandatu al armatei la unu omu tineru cu numele *Pelisee*, unu comandantu de flote pre tiermuri Arabiei; acest'a apoi cu mare incordare a ocupatu Sevastopolulu dupa ce a aflatu comunicatiunea sub terrana, pre unde se provedeau cu cele necesarie in continuu. Acést'a a facutu *Caan Robert* numai ca se ajunga la scopu si se documenteze in fapta că ce e Disciplina.

Onorata adunare generala! Fratiloru colegi! Multi voru dice — si cu totu dreptulu, că nu avemu destulu lucru pre septemana 24—25 óre cu pruncii in scóla? numai sér'a inca se tienemu scóla cu cei dela 12 ani insus? Li-voiu respunde asia: Suntemu toti lucratori in vii'a

* Acestu óperatu s'a cetitu in adunarea generala a reuniunei inv. din dieces'a Aradului. Joi dupa Pasci, a. c.

Domnului! Dorinti'a noastra este, a avé nu numai viie bine lucrata, ci si bogatu rodítoria.

Dreptu aceea, ca invetiatori poporali déca voimu se ajungemu a vedé unu poporu innaintatu si in buna stare, trebuie se facemu asia, că-ci altcum in curend poporulu nostru va peri si se va stinge intre celelalte neamuri ca si cum n'ar fi fostu.

Déca nu aici in scól'a de adulti vomu combate lenea lucsulü, betii'a si alte patimi si vomu suscité in ei economi'a practica rationala, crutiarea si cumpetulu, apoi suntemu perduti si pecatulu va fi alu nostru ér generatiunea urmatoria nu ne va binecuvéntá ci condamnă!

Domniloru! Dorindu ajungerea celoru dise pana aci, fórte cu multe greotáti ne vomu luptá si dóra chiaru din partea celoru competenti de a ni-ajutá; dar avemu daturintia a le invinge tóte greutátile, si ori ce pedeci ni s'ar aretá, se nu descuragiámü că-ci suntemu invetiatori si aceast'a ni-e sórtea, trebuie se ne mângaiámü cu aceea, că de nu am căseigatu materialminte, am căseigatu moralminte.

Se nu credeti inse, că poporulu nostru este nerecunoscatoriu, de si cam tardü, dar totusi e, si se vedeti Dlor cum? Déca in cutarea comuna preotulu si invetiatoriulu au fostu adeveratii parinti sufletesci ai poporului aceluia, suntu recunoscetori in fapta, că-ci urmatorii astoru felii de invetiatorii si preoti totdeun'a au fostu si suntu preferiti antea altora chiaru dóra mai desteri, ceea ce este o dovada destulu de eclatanta cum că poporulu nostru totusi scie a fi recunoscetoriu.

On. Ad. gen.! Unu invetiatoriu dar si preot, carele va procede in modulu indicatu, ceea ce altcumu mi-place a crede, că o facu toti, nu numai că voru vedé cu ochii folosulu moralu si poporu innaintatu ci se va, bucurá de o auctoritate, popularitate si iubire generala, carele altcum este scopulu finalu alu fiecáru luptatoru dedicatu pre terenulu educatiunei.

Ante de a incheiá, cu permisiunea Dvóstra voiü repetá din cele dise pana aci unu pasagiu, pre basa cuvintelorü Ilustratii Sale Dlui Episcopu diecesanu „*Cá nimenea nu póte dá altuia ceea ce nu are.*“ Asia si noi numai aceea potemu dá, ce avemu. — Am disu că scopulu maretü alu innaintárei lu-potemu ajunge prin scól'a de adulti si infintiare de coru vocalu.

Corulu vocalu ce folosu aduce unui poporu lu-scüu mai vertosu acei'a, cari au infintiatu coru, că-ci se nu ne intindemu mai departe, ci se ne marginimu numai la aceea imprejurare, că unde este coru vocalu, acolo si cercetarea bisericeii de catra crestini este mai imbucurátoria de cátu acolo, unde nu este coru.

Scól'a de adulti nu numai că repetiesce elevilorü ei cele invetiate in scóla pana la 12 ani, ci i-induce in modulu de vietüi in lume si anume pre fiecare dupa meseri'a si profesiunea s'a lu-pegatesce pentru a fi unu cetatianu vrednicu de numele seu, spre binele si fericirea patriei si natiunei sale.

Din prelegerile de seara tineretulu face combinatiuni, cari apoi lu conduc la aceea că ce facu, facu totdeuna intre marginile legii si a bunei cuvintie, că-ci prinde in ei radecini puternice creşterea adeverata, ceea-ce lu-ingradesce in contra tuturor rélelorü ce provinu dela o creştere rea tineretului, carele este sperantia poporului, că-ci formandu o societate, se invetia a fi compacti intru tótu ce este bunu si folositoriu.

Acést'a Domnilor vi-o spun din esperintia, si prin acést'a crediend că am dis destulu, vi-multiumescu pentru paciintia.

Ioanu Vancu,
invetiatoriu

D i v e r s e :

* *Ilustritatea S'a*, Inaltu Prea Santitulu domnu episcopu *Ioanu Metianu*, Joi'a trecuta a caletoritu la Zarnesci si va petrece acolo in cercu familiaru vre-o 14 zile. I-dorimu sè se întorca sanetosu !

* *Hirotonire*. Marti'a trecuta s'a hirotonitu intru preotu clericulu nostru *Nicolau Fizesianu* din Pesacu, carele va functiona ca preotu castrensu in loculu binemeritatului *Demetriu Bozganu* din Timisiór'a, carele s'a retrasu in pensiune. I-poftimu celu mai bunu succesu.

* *Anunciu literalu*. „Cuventári bisericesci si funebrali“ de *Iosifu I. Ardélianu* parochu in Chitighasu au aparutu in tipografi'a nostra si se potu prenumera directe la d. autoru in Kétegyháza cu pretiulu de 1 fl. v. a.

O dare de seama in meritu o tienemu noi de superflua, de ora-ce valoarea literala a dlui autoru o cunoscunostri cetitori din multe predici ale dsale aparute in foaia nostra. Spre orientare amintimu, ca opulu cuprinde 11 cuventári bisericesci si 11 funebrali de contienutu forte variu, asiá ca celu-ce cauta, afla predici pentru diverse ocaziuni. In colo apoi cartea contine 9 cole octavu mare si e tiparita cu multa grigia si gustu.

Atragemu atentiunea mai alesu a onoratei nostre preotimi asupra opului amintitu si o-rogamu se sprijinesca din tote poterile acesta nobila intraprinde in literatura nostra juna bisericesca.

† *Necrologu*. Generalulu *Lecce'a*, presedintele Camerei deputatiloru din Romani'a a incetatu din viatia in 5/17. l. c. la proprietatea s'a din judetiulu Bacau.

* *Dile visorose*. Pre tote terenele au obtienutu sciintiele naturali successe splendide. In timpulu mai nou astronomulu din Gratiu *Rudolf Falb*, admittendu ca pamentulu in internulu seu consta din materie fluida invapaiata, a staveritu impunetori'a teorie despre cutremurul de pamentu si eruptiunile vulcanice, lasand adeca se lucre atractiunea lunei si a sórelui asupra acelor materii, dupre cum lucre asupra apelor marine, producundu fluxulu si refluxulu. In foaia nostra s'a publicatu in privinti'a acést'a unu tratatu specialu in nr.ii 30, 31, 32 si 33 din anulu 1888. Adeverulu acelei teorii se constatéza totu mai multu, asiá cátu autorulu ei d. Falb cuteza a profeti pre timpuri indepartate multe efecte de ale atractiunei corpuriloru ceresci asupra pamentului. Astfelu anuciá d. Falb evenimentulu infricosiatu dela 8 l. c., despre carele din multe párti ale emisferei nordice audim se fie facutu prepadenii. Anulu acést'a este bogatu in dile primejdiose; de acele ni-spune d. Falb ca voru fi 23. Iuliu, 7. Augustu, 20. Septemvre, 5. Octomvre, 4. Noemvre si 3. Decemv. st. n. Atragemu si noi atentiunea on. cetitori, si i-rogamu se ne informeze si unii si altii despre evenimentele ce se voru fi petrecutu pre acolo in dilele sus amintite, ca astfelu se potemu contribui si noi cátu-si de cátu la staverirea adeverului, dupa care nisuesce savantulu nostru astronomu.

* *Avisu*. P. T. membrii ai Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, cari vor voi se participe la adunarea generala, ce se va tine la 5. Augustu a. c. si dilele urmatóre in *Abraud*, sunt prin acést'a incunoscintiati, ca comitetulu Asociatiunei i-a succésu a esoperá dela onoratele directiuni ale cáiloru ferate de stat si somesiane obicinuitele legitimiatiuni pentru de a poté caletori cu pretiuri scadiute. — Numitele legitimiatiuni le primescu membrii dela onoratele directiuni ale despartiemintelor Asociatiunei,

nei, sau si deadreptulu dela cancelari'a Asociatiunei. — Presidiulu Asociatiunei.

* *Dare de sèma* despre „fondulu de bucate bisericescu“ scolaru din comunitatea *Satureu*. O intreprindere pe cátu de imbucuratória, pre atátu si de salutarie care garantéza bunastarea bisericeii si a scólei in viitoriu pre de o parte, ér pe de alta parte, tinde mana de ajutoriu poporului ajunsu in imprejurári critice — am afatu in comun'a *Satureu* la venirea mea de preotu aici. — Am afatu adeca existinti'a unui fondu bisericescu — scolaru, cu menitiunea de a se solvi din elu la timpulu seu preotulu si invetiatoriulu. Inceputulu fondului s'a facutu abia acum doi ani si jumetate si cu unu inceputu modestu. — La inceputulu anului 1886 cu ocaziunea indeplinirei postului de invetiatoriu in comun'a nóstra, la staruinti'a démna de lauda a M. On. Dnu *Georgiu Lupsi'a* inspectoru scol. cerc. si preotu in *Dieci*, pe langa opunerile ce i-se faceau — s'a colectatu atát din comun'a nóstra cat si din alte comune invecinate 11 mesuri de cucurudiu, din care apoi s'a intemeiatu fondulu amintitu — Comitetulu parochialu apoi numai decátu la intemeierea fondului, dorindu crescerea cátu mai rapede avend in vedere foiosulu lui celu mare a adusu unu decisu, ca deocamdata credintiosii din locu se imprumute bucate din fondu cu 50% pana candu fondu va cresce atát, ca se se póta imprumutá din elu si alte comune invecinate, cand apoi se voru reduce percentele. — In 25 Iunie a. c. comitetulu paroch. s'a intrunitu intro siedintia estraordnra ca se censureze starea fondului. Si cu bucurie a constatatu cumcá densulu, manipulandu-se conform decisului com. par. adusu la infintiarea fondului de a-se imprumutá bucatele cu 50%, de prezentu numera 11 sinice si 1 mesura de bucate (cucurudiu). — Vedind com. p. un rezultat atát de imbucurantiu, intrunu timpu relativ forte scurtu, si avendu sperantia de o buna recolta in anulu acést'a decide dupa culesulu de tótna fondu sè se mai inmultieasca respective sè se mai ajutore prin colecte si contribui de bucate; ca astfel cátu mai curend se se póta predá destinatiunei si astfelu pe de o parte, se asigure viitoriulu bisericeii si scólei; ér de alta parte se feréscu pre poporu de manile necurate ale camatariloru, cari i rapescu tóta agonisit'a si pre multe familii le lasa in cea mai deplorabila stare, in care i-impinge lips'a cea mare de bucate in timpurile grele ale aniloru mai putinu manosi. — *Satureu*, la 1. Iulie 1888. *Traianu I. Magieru*, preot ca presedinte com. parochialu.

* *Multumita publica*. Cand scriu acestea, o facu pentru aceea recunostintia binemeritata, — cá-cí fapta crestinésca si bineplacuta atát inaintea lui Ddieu, cátu si inaintea ómeniloru a seversitu *Magnificenti'a S'a Dlu Gustav Frólich*, deputatu dietalu alu cercului *Aradului* nou dorindu de a infrumsetiá cas'a lui Ddieu; — au daruitu 200 fl. adeca: doue sute floreni v. a. cu scopu de a se renová scaunele din Sant'a biserica.

Primésca deci, Mag. S'a *Dlu Frólich* ca donatoriu si pre acést'a cale, — profund'a nóstra multiemita si recunoscintia pentru acést'a fapta crestinésca; rogandu pre Ddieu se-lu traésca inca multi ani fericiti in mijloculu familiei, pre langa statornica sanatare, — si se-i inmultiasca averile ca se póta si in viitoriu din prisosulu castigului se sporesca in fapte crestinesci.

„Binecuvintéza Dómne, si santiesce, pre cei ce iubescu frumseti'a casei Tale, — Tu pre aceea ii prémariesce cu Ddieésca T'a potere!!“

Fiscutu, la 20. Iuniu v. 1888. — Credinciosii bisericeii gr. or. rom. din *Fiscutu* prin: *Sav'a Seculinu*, parochu ort. rom.

* **Multumita publica.** In an. tr. 1887. Dec. 7. s'au facutu in Timisiór'a unu clopotu in marime de 200 chile, prin colecta, pe sam'a Biserici gr. or. romane din F. Tót; daruitorii sunt urmatori domni: Markovits Kálmán 50 fl. Flore Albu 30 fl. Iosifu Bosco 25 fl. Gosztonyi Ferencz 20 fl. Györfy László 20 fl. Mihaiu Todinca, Onutiú Pop'a câte 10 fl. Kábdebó Béla, Lazar Magiar, Coloman Topai, Illés Izidor, Nadányi Jenő, Sebes Gyula, Petru Todinca câte 5 fl. Vasiliu Gavris 4 fl. Dicher Márton, Kábdebó Károly, Laurentie Bosco câte 3 fl. Váradi József, Georgiu Magiar, Lucreti'a Suciú, Kötveljesy István, Kábdebó István, Ioan Selegeanu, Miskolczy Hugó, Ioanu Asteleanu, Georgie Gavris câte 2 fl. Georgie Pap, Diker Izidor, Derekás János, Vincze Miklós, Szepesy István, Nicolau Sudrisanu, Illés Eliás, Valdman Moritz, Szathmáry Andor, Porcsalm Róza, Teodoru Pap, Ioanu Pap, Flore Cirban, Teodoru Cotuna, Fűredi Iuliana, Osváth Lajos, Roskovics Kálmán, Dudler István, Mari'a Pop'a, Ioanu Motiu, Illés Jákob câte 1 fl. Ioanu Matiutiú 40 cr. Illés Léni 40 cr. Weisz József 1 fl. Illés Leopold 50 cr. Vasiliu Ardeleanu, Georgiu Hulber câte 20 cr. — Pe calea acést'a h-aducemu tutururu daruitoriloru a nóstra cea mai profunda multumita. — F. Tót, 6/18. Iuliu 1888., in numele Comitetului parochialu: *Iosifu Bosco*, colectante.

* **Miscaminte militarie.** Regimentulu de husari nr. 14 a pasesitu Aradulu in 19 l. c. n. si astfelu comand'a stationara s'a disolvatu. Precum suntemu informati, municipiulu voesce se straforme cassarm'a intr'o scóla necesaria.

Batalionulu I alu regim. de infanterie nr. 33 totu in aceea di s'a dusu la Biseric'a-alba pentru esercitie militarie en gros. In diu'a aceea au sositu dela Orade in Aradu doue batalione ale regim. de infanterie nr. 39 insocite de o capela musicala.

* **Esagerare.** Unu francesu si unu americanu convenindu se intrceau intru laude referitóre la patri'a loru. Francesulu: Dar' se vedi edificie cele monumentali ale Parisului! Americanulu: Ce monumentali? Eu locuiám in Filadelfi'a susu in etagiú si cand voiám se plecu de acasa, totu de un'a cu telefonulu intrebám in parter cà ce timpu este diosu, de ora-ce nu odata se intemplá, de diosu pre pamentu erá ploé torentiala ér la noi in etagiulu superioru timpu frumosu!

* **Pe frulu telegraficu.** Din Viena i-se depesiéza unui macelariu din Pojonu urmatórele: „Mane toti porcii la gara, pe d-t'a inca te asteptu; eu potu veni numai mane, deórace trenulu de persóne nu duce boi. Terg slabu, vitele s'au urcatu in pretiu, se te prevedi, daca ti-trebuiescu boi, gandesce-te la mine.“

* **Conspectulu operatiuniloru de cassa a institutului de creditu si de economii „Timisian'a“ in Timisiór'a pe timpulu dela 1. Ianuarie pana la 30. Iunie 1888.**

Depuneri:

Starea depuneriloru la 1. Ianuarie 1888	134,919 fl. 17 cr.
Depuneri intrate pana la 30. Iunie	29,098 fl. 59 cr.
Interese capitalisate cu 30. Iunie	3,382 fl. 20 cr.
Totalu	167,399 fl. 96 cr.
Depuneri redicate pana la 30. Iunie	18,647 fl. 16 cr.
Stare la 30. Iunie	148,752 fl. 80 cr.

Escompt:

Starea la 1. Ianuarie 1888	132,977 fl. 28 cr.
Cambii escomptate pana la 30. Iunie	312,150 fl. 23 cr.
Totalu	445,127 fl. 51 cr.
Cambii rescumperate pana la 30. Iunie	283,401 fl. 55 cr.
Starea la 30. Iunie	161,725 fl. 96 cr.

Imprumuturi hipotecari:

Starea la 1. Ianuarie	68,757 fl. 47 cr.
S'a mai acordatu	6,615 fl. — cr.
Totalu	75,372 fl. 47 cr.
S'au replatitu	5,229 fl. 45 cr.
Starea la 30. Iunie	70,143 fl. 01 cr.

Reescompt:

Starea reescomptului la 1. Ian. 1888	6,835 fl. — cr.
S'a reescomptat pana la 30. Iunie	30,520 fl. 60 cr.
Totalu	37,355 fl. 60 cr.
S'a rescumperatu pana la 30. Iunie	16,873 fl. — cr.
Starea la 30. Iunie	20,482 fl. 60 cr.

Circulatiunea cassei:

Numerariu la 1. Ianuarie 1888	3,065 fl. 77 cr.
Intrate pana la 30. Iunie	360,566 fl. 48 cr.
Totalu	363,632 fl. 25 cr.
Esitate pana la 30. Iunie	361,177 fl. 13 cr.
Starea cassei la 30. Iunie	2,455 fl. 12 cr.

Institutulu de creditu si de economii „Timisian'a“ face urmatórele operatiuni:

- 1) escomptéza cambii cu subscrieri demne de acreditatu.
- 2) acórda imprumuturi hipotecari.
- 3) provede afaceri de comisiune.
- 4) acórda imprumuturi reale, adeca pe langa asecurare hipotecara, creditu pre cambii.
- 5) primesce depuneri spre fructificare; banii pentru a fi depusi spre fructificare se potu trimite prin posta la adress'a institutului, libelulu de depuneri se inmanueze deponentului éra prin posta, abdicarea capitalului precum si redicarea capitalului si a intereselor se potu face prin posta.

Timisiór'a, in 1. Iulie 1888.

Directiunea.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu 1. Iuliu stilu vechiu deschidemu abonamentu nou pe semestrulu alu II-lea la „Biseric'a si Scól'a.“

Rugámu pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiésca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARI'A:

PE UNU ANU	5 fl. — cr.
„ 1/2 „	2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMANI'A SI STRAINETATE:

PE UNU ANU	14 franci.
„ 1/2 „	7 fr.

Spríjinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisiati de

aseminea simpatii calduróse precum si de buna-vointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Concurs.

Pentru deplinirea postului de parochiu la parochi'a gr. or. rom. de clas'a III. din **Fadimacu** se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **14/26 Augustu 1888.**

Emolumintele sunt: un'a sesiune de 30 jugere, parte aratoriu parte fênatie; intravilanu parochialu; dela 180 Nr. de case cate 1/4 metiu de cucuruзу in bómbe si stol'a usuata aici.

Recursele ajustate conform §-lui 13 din „Statutul organicu“ se se tramita pana la 12/24 Augustu 1888 parintului protopopu tractualu Georgiu Cretiunescu, in Belintiu u. p. Kiszeto; avend recurrentii a se presentá in vr'o Dumineca ori sarbatóre in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **GEORGIU CRECIUNESCU**, m. p. protopresviteru.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scól'a romana gr. or. confesiunala din **Hissiasiu**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **7/19. Augustu 1888.**

Emolumintele sunt: in bani gat'a 100 fl.; in naturale dela 100 Nr. de case câte 10 oche parte grâu, parte cucuruзу; 3. jugere de pamentu, parte aratoriu, parte fênatiu; pentru conferintie 8 fl; pentru scripturistica 10 fl; lemne 20 metri, din cari se incaldiesce si scól'a; locuintia libera cu gradina de legume, dela inmormentári, unde va fi poffitu, câte 20 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si susterne recursurile loru ajustate conformu „Statului organicu“ Comitetalui parochialu din Hissiasiu la adres'a parintelui Georgiu Creciunescu protopresviteru in Belintiu, u. p. Kiszetó.

Hissiasiu, 2. Iuniu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **GEORGIU CRECIUNESCU**, m. p. protopresviteru.

—□—

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca dela scól'a gr. or. din **Alparea**, alegerea va fi in **31. Iuliu (12. Augustu) a. c.**

Dotatiunea e:

1) Cortelu cu gradina pretiuite 12 fl., 2) Salariulu in bani 160 fl., 3) 9 jugere pamentu aratoriu 50 fl., 4) 12 cubule bucate à 5 fl. = 60 fl. 5) 5 orgii de lemne si adusulu loru 30 fl., 6) Venitulu cantoralu 15 fl. — Sum'a 327 fl. v. a.

Recursele ajustate conform stat. org. si adresate Comitetalui parochialu din Alparea, sunt a-se tramite subscrisului in Oradea-mare (N. magyar utca 22 sz.), pana in 27. Iuliu (8. Augustu) a. c., éra recurrentii au sè se presenteze pana la alegere in St. biseric'a, spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACAL'A**, m. p. protopopu inspectoru de scóle.

—□—

Conform ordinatiunei Veneratului Consistoriu de datulu 22. Iuniu a. c. Nr. 524. Sc., se escrie concursu pe

statiunea invetiatorésca din **V. Velenti'a**, cu terminu de alegere pe **6/18. Augustu a. c.**

Dotatiunea e:

1) Cortelu liberu, 2) In bani 300 fl., 3) 2 orgii de lemne din care e a-se incaldí si scól'a, 4) accidentiele cantorali.

Recursele ajustate in sensulu Stat. org. si adresate Comitetalui parochialu din V. Velenti'a, sunt a-se tramite subscrisului in Oradea-mare (N. magyar utca 22 sz.) éra recurrentii au sè se presenteze pana la alegere in St. biseric'a spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACAL'A**, m. p. protopopu inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu dela scól'a gr. or. romana din comun'a **Miersigu**, protopresviteratulu Tincei, se publica concursu cu terminu de **30 zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele sunt: a) bani gat'a 130 fl., b) 10 jugere de pamentu, c) 12 chible de bucate, d) 4 stângeni de lemne, din cari se va incaldí si scól'a, e) 1 clae de fênu, f) venitele cantorale, si quartiru liberu cu gradina.

Recurentii vor avé a-si substerne recursurile ajustate cu documintele necesarii subscrisului in K. Jenó, p. u. M. Telegd (cott. Bihar) pana in 30 de zile dela prim'a publicare, éra in vr'o dumineca ori sarbatóre sè se presinte in biseric'a locala spre a-se produce in cantári si tipicu.

Ineu, 3/15. Iuliu 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Iosifu Vess'a, m. p.
ppresv. insp. scl.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea definitiva a urmatóreloru posturi invetiatoresci din inspectoratulu Tincei (cott. Bihar) anume:

I. **Lupó'a**, cu urmatórele emoluminte: 1) quartiru liberu cu gradina, 2) bani gat'a 154 fl. 80 cr., 3) 12 cubule de bucate, 4) 8 stângeni de lemne din cari se va incaldí si scól'a, 5) dela tóta cas'a (85. Nre) câte un'a portiune fênu si un'a litra de bobu, (un'a holda de pamentu si stolele cantorale.

II. **Forosigu—Hodisiu**, cu urmatórele emoluminte: dela Forosiga, quartiru si gradina, 100 fl. bani gat'a, patru stângeni de lemne si stólele cantorali, — dela Hodisiu, 70 fl. bani gat'a, patru cubule de grâu, doi stângeni de lemne si dóue vici fasole.

III. **Miheleu—Vale-mare**, cu urmatórele emoluminte: dela Miheleu, bani gat'a 161 fl. éra dela Vale-mare, 143 fl. si quartiru.

Recurentii vor avé a-si substerne recursurile ajustate cu documintele necesarii subscrisului inspectoru in K. Jenó, p. u. M. Telegd, (cott. Bihar) in terminu de 30 zile dela prim'a publicare, avend fie-care recurentu a-se presentá in cutare Dumineca séu sarbatóre in propus'a-si statiune, spre a-si aretá desteritatea in cantári.

Ineu, 3/15. Iuliu 1888.

Pentru comitetele parochiali:

Iosifu Vess'a, m. p.
ppresv. insp. scl.

—□—

Se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a de fetitie din comun'a **Covasintiu** dieces'a Aradului, inspectoratulu Siriei, cu terminulu de alégere pe **7/19. August 1888.**

Emolumintele inpreunate cu acest post sunt: a) in salariu banalu 300 fl., b) doue patrare pamentu estravi-

lacu, in a cărui posesiune va intrá numai dupa predarea lor, ce se speraza, cu inceputulu anului 1889, c) pentru conferintie 12 fl., d) 12 orgii lemne de focu, din care e a-se incaldí si scól'a, e) pentru scriptoristica 5 fl, f) curatoratu 24 fl., si in fine quartiru liberu.

Dela recurente se recere a dovedí, cá suntu romane de religiunea gr. or. si cá au frecuentatu prelegerile la atare institutu publicu prestandu calculu bunu, cá au esamenu de cualificatiune pentru statiuini de clas'a prima, esamenu din limb'a magiara si in fine, déca a servitu dejá ca invetiátore, atestatu de conduita.

Déca nu se voru aflá invetiátore competente, se voru primí in candidare si voru poté fi alesi si invetiatori, cari suntu datori, fara alta remuneratiune, a infiintá coru vocalu celu multu in siese luni dela intrarea s'a in functiune. Petitiunile astfelu instruate, adresate comitetului parochialu din Covasintiu, suntu a-se suscerne, pana in 4/16. August protopresviterului si inspectorelui, Georgiu Popoviciu in Siri'a (Világos.)

Recurente, eventualu recurentii, sunt pofititi a-se presentá in sant'a biserica, pentru a-si dovedí desteritatea in cantu si tipicu, cá-ci, alegendulu invetiatoriu, va fi obligatu a serví, fara alt'a remuneratiune, si ca cantoru alu bisericii.

Covasintiu, la 15/27. Iuniu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu cercualu.

—□—

Se publica concursu pentru ocuparea aloru doue posturi invetatoresci dela scól'a confesionala din comun'a Ternov'a, dieces'a Aradului, inspectoratulu Siriei cu terminulu de alegere pre 6/18. Augustu 1888.

Emolumentele suntu :

a) La scól'a I, in bani gata : 220 fl., 2. pentru cuartiru 20 fl. 3. Unu caru de fenu — 8 fl. 4. Siese orgii de lemne numai pentru folosinti'a invetiatoriului — 24 fl. 5. Pentru scriptoristica 4 fl. 6. Pentru conferintie 5 fl. 7. $\frac{1}{2}$ din intravilanulu scólei si 8. stolele usuete dela inmormentári, unde va fi chiamatu.

b) La scól'a III. in bani gat'a 200 fl., ér tóte celealalte emoluminte suntu egale cu cele enumerate la scól'a I.

Cei ce dorescu a ocupá unulu din aceste posturi, au pana in 4 Augustu a. c. a-si suscerne petitiunile lor, adresate com. parochialu din Ternov'a, protopresviterului si inspectorelui cercualu, Georgiu Popoviciu, in Siri'a (Világos), ajustate conformu prescrijeloru legii.

Recurentii sunt pofititi a-se presentá in sant'a biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu, cá alesii voru functioná, fara alta remuneratiune si ca cantori ai bisericii.

Ternov'a, la 14/26. Iuniu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu concerninte.

—□—

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comun'a Ciuciu, prot. Halmagiului, inspectoratulu Plescuti'a cu terminu de alegere pre a 20/1. Augustu 1888. dupa amédiali la 4 óre.

Salariu anualu este :

- a) in bani 250 fl.,
- b) 5 orgii de lemne, din care se va incaldi si chili'a de invetiamentu.
- c) cuartiru, camar'a si un staulu pentru vite,
- d) gradina pentru legumie,
- e) dela inmormentári, unde va fi pofitit 40 cr.

Dela recurenti se pretinde esamenu de cualificare din limb'a rom. si magiara, si a se presentá in vre-o serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

—□—

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comun'a Magulicea prot. Halmagiului inspectoratulu Plescuti'a cu terminu de alegere pe-a 20. (Iuliu) 1. Augustu 1888. la 9 óre demanéti'a.

Emolumintele anuali suntu :

- a) in bani gata 200 fl.,
- b) 5 orgie de lemne,
- c) cuartiru,
- d) gradina de legumi si
- e) unde va fi pofititu la inmormentare 40 cr.

Dela recurenti se pretinde esamenu de cualificare de limb'a rom. ér cei si cu esamenu de limb'a magiara vor fi pre feriti ; pana la diu'a de alegere a se presentá in vre-o Duminec'a séu serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele ajustate conform Statutulu Org. adresate com. par. ale trimite inspectorelui scol. Ioanu B. Farcasiu in Plescutia post. ult. Gurahonez pana in a 18/30. a. c.

In contielegere cu comitecele parochiale :

Ioan B. Farcasiu m. p.,
preotu, insp, scól.

—□—

In institutulu „Zsigaiamu“ din Oradea-mare, se primescu pe anulu scol. 1888—9 ca stipendisti inca 5 elevi rom. gr. or. studenti la gimnasiulu seu scólele reale din locu, cari gratuitu vor capetá provisiunea intréga in acestu institutulu.

Recursele ajustate cu :

- a) Estrasu de botezu.
- b) Testimoniu scolasticu.
- c) Atestatu de paupertate, si
- d) Certificatu despre vaccinare sè substérna pana la 8/20. August, a. c. la adresa : „Senatulu Fondatiunei Zsigaiane in Oradea-mare,“ Nagy-Várad, uri-utcza 401. sz. (görög-keleti Consistorium.)

Totodata se aviséza onor. publicu interesatu, cá in institutulu acest'a vor poté fi primiti si vor capetá provisiune intréga si elevi pe plat'a de 16 fl. la luna, cari fiindu rom. gr. or. vor studiá la scólele din locu.

Insinurarile au sè se faca la Dlu advocatu Nicolau Zigre, in Oradea-mare pana la finea lunei lui August a. c. Oradea-mare, 18/30. Iuniu, 1888.

Senatulu Fundatiunei
„Zsigaiane.“

—□—

Dupa ce in urm'a concursulu publicatu prin comitetulu nostru parochialu din Veresmcrt, in protopresviteratulu Lipovei pentru deplinirea parochiei nóstre vacante de acolo, nu s'a insinuatu nici unu recurinte : prin acést'a se mai publica concursu pentru aceea parochie si din partea subscrisulu Consistoriu diecesanu cu terminu de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumintele parochiei sunt : un'a sesiune pamentu, birulu si stolele usuete.

Recurentii la acést'a parochie, vor avé a-si inaintá acestu Consistoriu recoursele lor, instruite in sensulu statutulu organicu pana in 30 de dile dela prim'a publicare.

Arad, in 22. Iunie 1888.

Consistoriulu diecesanu ort.
rom. alu Aradului.

—□—